

Prof. dr Radomir Babić (1932–2006) – doajen i legenda srpske i jugoslovenske radiologije

Prof. Radomir Babić, dr (1932–2006) – the Doyen and Legend of Serbian and Yugoslavian Radiology

Nevena Babić¹, Strahinja Babić², Katarina Babić³, Aleksandar Jevremović¹,
Gordana Stanković Babić^{4,1}, Rade R. Babić^{4,6}

¹Medicinski fakultet u Nišu

²Ergosana Beograd

³Foot clinic ms Beograd

⁴Centar za radiologiju UKC Niš

⁵Klinika za očne bolesti UKC Niš

⁶Fakultet zdravstvene zaštite u Nišu

Apstrakt

Prof. dr Radomir Babić (1. decembar 1932. g. selo Desimirovac, Kragujevac, Kraljevina Jugoslavija – 7. septembar 2006. g. Niš, R. Srbija) ostaće upamćen kao doajen i legenda srpske i jugoslovenske radiologije, radiolog dostojan uvažavanja, profesor Medicinskog fakulteta Univeziteta u Nišu, uzvišenog ponosa i morala, koji je uvek bio nastrojen mladom čoveku, naročito mladom lekaru i uvek na strani studenata i studentskih ideja Niša, Srbije i Jugoslavije, harizmatiskog karaktera i patriotskog ponosa. Jedan neodlazak u školu oktobra 1941. g. spasao ga je sigurne smrti, masakra koji su počinile jedinice fašističke i nacističke Nemačke 19. 20. i 21. oktobra 1941. g. Penzionisan 1998. g. Pisao je pesme. Govorio je nemački, francuski i ruski jezik.

U radu autori su prikazali život i delo prof. dr Radomira Babića.

Ključne reči: Radomir Babić, radiolog, profesor, pesnik, patriota, Niš, Srbija

Abstract

Prof. Dr. Radomir Babić (December 1, 1932, Desimirovac village, Kragujevac, Kingdom of Yugoslavia - September 7, 2006, Niš, Republic of Serbia) will be remembered as a doyen and legend of Serbian and Yugoslav radiology, radiologist worthy of respect, professor of the Faculty of Medicine, at the University of Niš, of sublime pride and morals, who was always oriented towards the young, especially young doctors and always on the side of the students from Niš, Serbia and Yugoslavia, and their ideas. He was also known for his charismatic character and patriotic pride. One failure to attend the class in October 1941 saved him from certain death, the massacre committed by units of fascist and Nazi Germany on October 19, 20 and 21, 1941. Retired in 1998. He wrote poems. He spoke German, French and Russian.

In the paper, the authors presented the life and work of Prof. Dr. Radomir Babić.

Key words: Radomir Babić, radiologist, professor, poet, patriot, Niš, Serbia

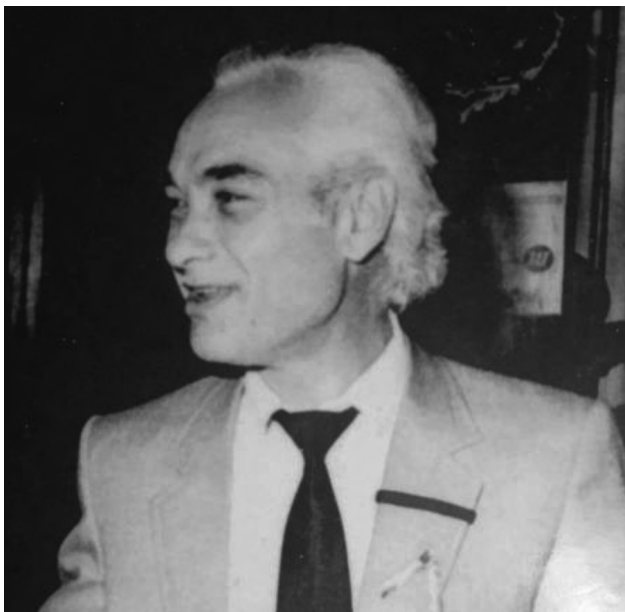
Uvod

Prof. dr Radomir Babić (1. decembar 1932. g. selo Desimirovac, Kragujevac, Kraljevina Jugoslavija – 7. septembar 2006. g. Niš, R. Srbija) ostaće upamćen kao doajen i legenda srpske i jugoslovenske radiologije, radiolog dostojan uvažavanja (slika 1). Bio je profesor Medicinskog fakulteta Univeziteta u Nišu i čovek uzvišenog ponosa i morala. Uvek je bio okrenut mladom čoveku, naročito mladom lekaru i uvek na strani studenata i studentskih ideja Niša, Srbije i Jugoslavije. Imao je harizmatiski karakter i patriotski ponos. (1–24).

Osnovno obrazovanje je završio u rodnom mestu, maturirao u Prvoj muškoj gimnaziji u Kragujevcu (1951), diplomirao na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu (1961), a lekarski staž obavljao u Somboru i Novom Sadu. Penzionisan 1998. g. Dobitnik je plakete SLD (1988) i mnogobrojnih zahvalnica i priznanja SLD i Medicinskog fakulteta Univerziteta u Nišu. Umro je 7. septembra 2006. g. usled prskanja aneurizme abdominalne aorte. Pisao je pesme. Govorio je nemački, francuski i ruski jezik.

Prof. dr Radomir Babić rođen je u vrednoj skromnoj seoskoj šumadinskoj porodici. Otac Milovan, po-

Slika 1. Prof. dr Radomir Babić (1. decembar 1932. g. selo Desimirovac, Kragujevac, Kraljevina Jugoslavija – 7. septembar 2006. g. Niš, R. Srbija) doajen i legenda srpske i jugoslovenske radiologije

ljoprivrednik, koji je za vreme II svetskog rata deportovan u zarobljeništvo u Nemačku, vratio se iz njega posle okončanja rata. Majka Persa, rođena Srećković, domaćica.

Oktoobra 1941. g. jedan neodlazak u školu spasao je Radomira sigurne smrti, u masakru poznatom po imenu kao Kraguljevački oktobar ili Kragujevački masakr, koji su počinile jedinice fašističke i nacističke Nemačke 19. 20. i 21. oktobra 1941. g.

Stručni i naučni rad prof. dr Radomira Babića

Stekavši akademsko zvanje doktor medicine dr Radomir Babić se zapošljava i obavlja posao lekara opšte prakse u Somboru, Stanišiću i Velikom Gradištu (1961–1966), da bi se 1966. g. zaposlio u Medicinskom centru u Aleksincu kao lekar opšte prakse, odakle se upućuje na specijalizaciju iz radiologije. (1–4, 14,15)

Specijalizaciju iz radiologije dr Radomir Babić započinje u Zavodu za radiologiju u Nišu (1966). Željan znanja, nastavlja specijalizaciju u Institutu za radiologiju i onkologiju u Skoplju (SFR Jugoslavija, danas Severna Republika Makedonija), u kojem polaže specijalistički ispit iz radiologije (1969).

Sa zvanjem specijalista radiolog dr Radomir Babić postaje prvi radiolog u Medicinskom centru u Aleksincu (slika 2).

U Medicinskom centru u Aleksincu dr Radomir Babić formira savremenu i modernu radiološku službu (1969–1970) i postaje njen prvi načelnik. Pod njegovim rukovodstvom zida se i pušta u rad posebna zgrada radiologije za potrebe Medicinskog centra u Aleksincu, u to vreme savremena i moderna.

Slika 2. Vizit-karta prof. dr Radomira Babića iz vremena kada je radio i formirao savremenu i modernu radiološku službu u Medicinskom centru u Aleksincu

U jesen 1973. g. prof. dr Radomir Babić zasniva radni odnos u Institutu za medicinu rada u Nišu i postaje načelnik Radiološke službe instituta, u kojem radi do 1993. g.

Prof. dr Radomir Babić 1971. godine odlazi na studentski boravak u Lenjingrad (SSSR, danas Sankt Peterburg, Ruska Federacija) kod čuvenog profesora radiologa dr A.V. Grinberg-a sa ciljem da upozna rendgendijagnoznu problematiku vibracione bolesti. Ovaj boravak kod prof. Grinberga biće mu od koristi i pomoći u izradi doktorske disertacije iz problematike koštano-zglobnih promena na šakama i laktovima rudara i metalaca koji rade ručno vibrirajućim alatom.

Doktorsku disertaciju pod naslovom: *Rendgenološko ispitivanje koštano-zglobnih promena šaka i laktova radnika Mašinske industrije u Nišu, Fabrike pumpi Jastrebac u Nišu i rudara Rudnika mrkog uglja u Aleksincu, nastalih pri radu ručno vibrirajućim alatom* prof. dr Radomir Babić radi sa mentorom prof. dr Josipom Novakom (čuveni profesor i radiolog Jugoslavije) i odbranio ju je 1974. g. na Medicinskom fakultetu Univerziteta *Kiril i Metodij* u Skoplju (slika 3) (6).

Prof. dr Radomir Babić je saopštio i napisao veliki broj stručnih i naučnih radova sa rendgenološkom problematikom o koštano-zglobnim promenama na šakama i laktovima rudara i metalaca koji rade ručno vibrirajućim alatom (slika 4) (6, 16).

Bio je saradnik u naučnoistraživačkom projektu *Vibraciona bolest u metalnoj industriji i rudarstvu* (1970; finansiran od Zajednica medicinskih naučnih ustanova SR Srbije, nosilac projekta specijalista medicine rada prof. dr Kostadin Tričković) i *Arterijska hipertenzija u trudnoći – histohemijske i histomorfološke promene na placenti* (1970; finansiran od Zajednica medicinskih naučnih ustanova SR Srbije, nosilac projekta specijalista ginekologije i akušerstva dr sc. prim. Stojan Radosavljević), da bi 1973. g. od Zajednica medicinskih naučnih ustanova SR Srbije dobio projekat *Koštano-zglobne promene na šakama i laktovima rudara i metalaca koji rade ručnim vibrirajućim alatom*.

Prema prof. dr Radomiru Babiću *vibraciona osteoartropatija je jedna od tri sindroma vibracione bolesti koji obuhvata koštano-zglobne promene, nastale dej-*

Slika 31: stanje posle preloma navikularne kosti levog ručja i aseptična osteonekroza pretežno distalnog fragmenta iste kosti. Pseudociastična degeneracija središnje, u blizini frakturne pukotine. Radi se o nalazu kvalifikovanog ko vača D.J.N.radnika Fabrike pumpi "Jastrebac"

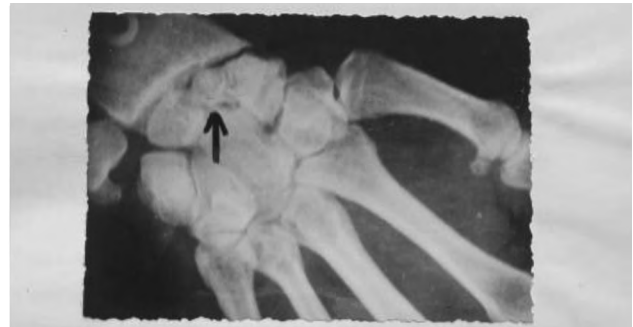
a)

Slika 3a i 3b. Slike su preuzete iz doktorske disertacije prof. dr Radomira Babića sa opisom nastalih promena na kostima šaka metalaca koji su radili sa ručno vibrirajućim alatom

stvom vibracija na koštano-zglobni sistem, pri čemu višegodišnja delovanja vibracija vibrirajućih aparata nepovoljno utiču na koštano-zglobni sistem ruku rudara i metalaca koji rade ručno vibrirajućim alatom (16).

Prof. dr Radomir Babić ističe da dijagnozu vibracione bolesti je moguće postaviti samo u kontekstu svih meritornih podataka: podataka radne sredine, pozitivne radne anamneze, prisutnih znakova iz oblasti angiotrofneuroze i rendgenoloških znakova (16).

Usavršavao se iz koronarografije u Radiološkom institutu Vojnomedicinske akademije u Beogradu (1976).

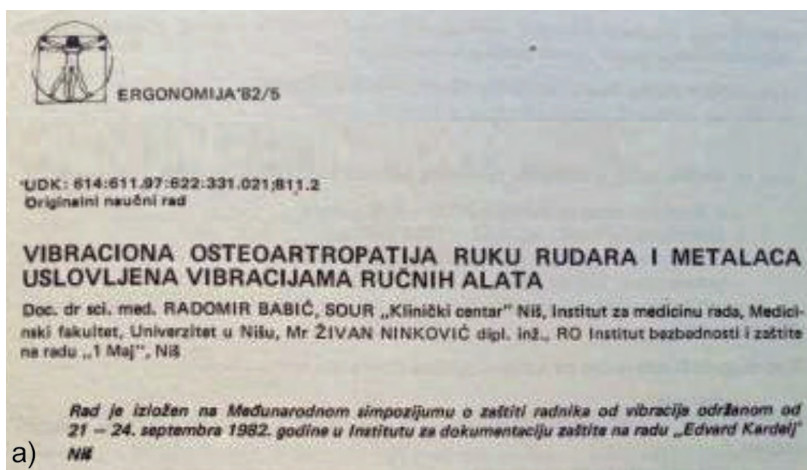
Slika 32: Necrosis aseptica ossis naviculare carpi lat.dex. Osteoarthritis art.radio-carpalis lat.dex.

Nalaz se odnosi na metalac starog 41 godinu, koji je profesionalno eksponiran vibraciji 19 godina. Radi na montaži i demontaži putničkih kola u MIN-u. Od alata koristi električnu brusilicu i bušilicu /mobilni alat/. Dešnjak je. Godine 1965 za vreme rada pretrpljuje povredu. Od tada oseća bolove u desnom ručnom zglobu. Nema znakova vascneuroze.

b)

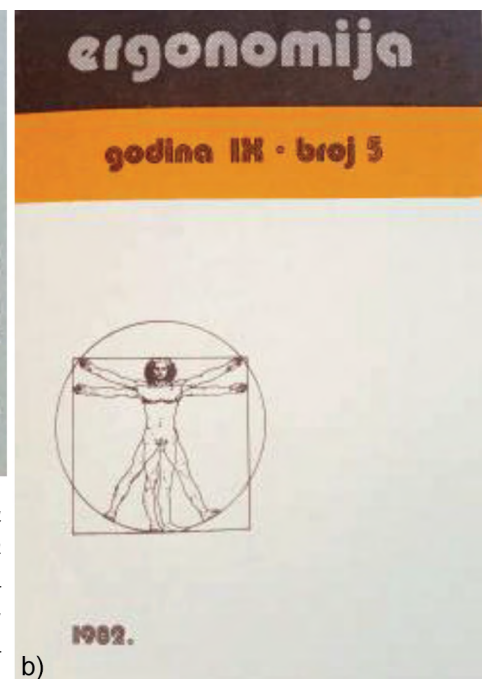
Prof. dr Radomir Babić je bio *visiting professor radiology* u Dečjoj klinici u Nišu (1988) i Klinici za plućne bolesti i tbc u Knez Selu kod Niša (1993), direktor Klinike za onkologiju i radiologiju Medicinskog fakulteta u Prištini (1990–1993), član Upravnog odbora Sekcije za radiologiju i nuklearnu medicinu SLD (1974–1978) i član Republičke komisije za zaštitu od radijacije majke i deteta, posle Černobiljske nesreće (1986).

Kao odličan poznavalac radiologije dečjeg uzrasta prof. dr Radomir Babić je od strane Pedijatrijskog aktiva Podružnice Srpskog lekarskog društva u Nišu bio vrlo rado pozivan, slušan i viđen predavač na sastancima *Pedijatrijski dani* na kojima je saopštio brojne radove iz rendgenološke dijagnostike o bolestima dečjeg uzrasta (slika 5); neki od njih su:

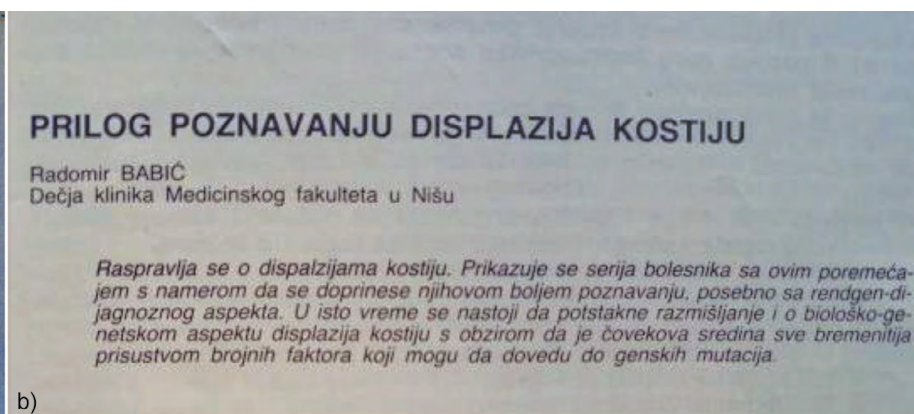
a)

Slika 4a i 4b. Rad prof. dr Radomira Babića pod naslovom *Vibraciona osteoartropatija ruku rudara i metalaca uslovljena vibracijama ručnih aparata* saopšten na Međunarodnom simpozijumu o zaštiti radnika od vibracija, održan 21–24. septembra 1982. g. u Institutu za dokumentaciju zaštite na radu Edvard Kardelj u Nišu, a zatim štampan u časopisu *Ergonomija* i svrstan u originalan naučni rad

b)

Slika 5. Jugoslovenski simpozijum *Rahitis danas* (1985). Rad Jugoslovenskog simpozijuma prpratili su *Narodne novine* člankom *Put do istine*. Iznad članka fotografija učesnika simpozijuma. U sredini fotografije prof. dr Radomir Babić koji je na ovom simpozijumu saopštio rad *Rendgenska slika rahitisa*. (*Narodne novine*. Petak. 15. mart 1985. g. str. 5.) (16)

Slika 6a i 6b. Rad prof. dr Radomira Babića *Prilog poznavanju displazije kostiju* Saopšten u Zborniku radova Simpozijuma povodom jubileja 40. godine dečje bolničke službe u Nišu

– Babić R. Prilog poznavanju displazije kostiju. Zbornik radova Simpozijuma povodom jubileja 40 godine dečje bolničke službe u Nišu. Niš. 1986: 67–90; (slika 6) (17)

– Babić R. Dislokacija medijastinuma i plućna šara kao relevantni rendgendijagnostični simptom plućne patologije. XXV Pedijatrijski dani Niša, održani od 26. do 28. marta 1986. g. u Nišu; (18)

– Babić R. Rendgenska slika rahitisa. *Rahitis danas*. Niš. 1985: 121–130; (19)

– Babić MR, Babić R, Stanković G, Stanislavljević Č, Mitrović D. Strukturalne i malformantne displazije kostiju na našem materijalu. Uvodno predavanje na sesiji Osteartikularna radiologija Drugog jugoslovenskog kongresa radiologa održanog od 7. do. 10 maja 1997. g. u Vrnjačkoj Banji. (20)

Slika 7. Prof. dr Radomir Babić saopštava rad na VIII kongresu radiologa Jugoslavije

Između ostalog, zanimala ga je radiologija plućnih bolesti (slika 7); ovom prilikom izdajamo radove:

– Babić R, Stanković D, Jevremović D: Inhalaciona oštećenja pluća livaca Fabrike pumpi Jastrebac u Nišu. *Radiol Jugosl* 1978; 12: 27–30; (21)

– Babić R, Marković D. Le retour sur les causes de l'application incomplete ILO U/C de la clasification internationale radiographique de la pneumoconiose. *Radiol Jugosl* 1982; 16: 287–290; (22)

– Babić R, Babić RR, Stanković G. Vanishing lung. *Zbornik radova XXVII pedijatrijskih dana Niša*. Niš. 1988:121-127. (23)

Prof. dr Radomir Babić je kod nas, u našoj sredini, prvi dao opis rada i primene MR u dijagnostičke svrhe (1, 2, 7–9,11–14), što svedoče saopšteni i štampani radovi:

– Babić R. Kompjuterizovana medicinska slika. *Naučni podmladak* 1982; 14 (3–4): 123–130; (7)

– Babić R. Nuklearno-magnetska rezonancija. *Acta medica Medianae* 1983; 22(1): 121–124; (8)

– Babić R. Mogućnosti primene NMR u medicini. *Naučni podmladak* 1983; 14 (1–2): 111–115 (slika 8). (9)

U rezimeu rada *Kompjuterizovana medicinska slika* prof. dr Radomir Babić je napisao: „Januara ove (1982) godine preminuo je jedan od najvećih erudita – rendgenologa poslednjih decenija Hermann Fischgold. Rođen je u susednoj i prijateljskom nam Rumuniji, 1899. godine. Njegov široko otvoren duh, naročito prema svim tehničkim dostignućima u rendgenologiji i ne samo u njoj, čini ga nezaboravnim. Jedan je od utemeljivača neuroradiologije. Pod njegovim rukovođenjem započeto je izdanje *Traite de radiodiagnostic* u 20 tomova velikog formata. Nije imao sreće da doživi izdanje i poslednjeg toma. Njegovoj ličnosti posvećujemo ovo izlaganje o kompjuterizovanoj medicinskoj slici i njegovoj poslednjoj velikoj ljubavi – La Résonance Magnétique Nucléaire (RMN)” (7).

Od relevantnog značaja su udžbenik i skripta iz radiologije:

– Lazić J, Šobić V, Čikarić S, Goldner B, Babić R, Ivković T i sar: *Radiologija*. Univerzitetski udžbenik Medicinskih fakulteta u Beogradu, Novom Sadu, Nišu, Prištini i Kragujevcu. Medicinska knjiga, Medicinska komuna, 1997 (10);

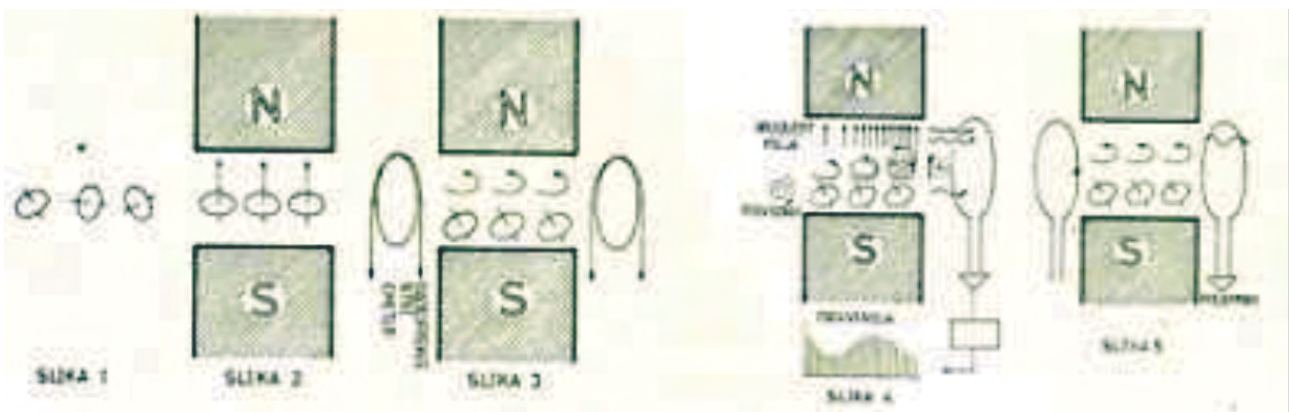
– Strahinjić S: *Nefrologija – principi i praksa*. Udžbenik Medicinskog fakulteta u Nišu. Niš: Pelikan print; 2002 (11);

– Babić R: *Osnovi opšte i kliničke radiologije*. Skripta. Niš: Predsedništvo Konferencije Saveza socijalističke omladine Medicinskog fakulteta – Niš; 1983. (24)

Prof. dr Radomir Babić je autor i saradnik u preko 150 naučnih i stručnih radova saopštenih na međunarodnim i domaćim skupovima, štampanih u domaćim i inostranim časopisima, zbornicima i drugim saopštenjima (1–4).

Prof. dr Radomir Babić, pesnik i sportski radnik

Malo je poznato da je prof. dr Radomir Babić pisao pesme. Godine 1993. za vreme boravka u Prištini izdao je pesmaricu „900 dana” (26). Naime, Skupština SR Srbije je 1990. g. uvođenjem privremenih mera imenovala prof. dr Radomira Babića za privremenog

Slika 8. Šematski prikaz rada NMR dat u radu Nuklearno-magnetska rezonancija. *Acta medica Medianae* 1983; 22(1): 121–124

poslovnog organa Klinike za radiologiju i onkologiju u Prištini, da bi ga po završetku privremenih mera imenovala za upravnika iste klinike Kliničkobolničkog centra u Prištini. U Prištini boravi 900 dana. Za tih 900 dana piše pesme i objavljuje pesmaricu „900 dana“. Književna javnost beleži: „U svojim pesmama prof. dr Radomir Babić jasno iskazuje svoja opredeljenja prema događajima, vremenu, sredini i životu, uvek jasnim porukama... Pesmama prof. dr Radomir Babić razoružava i pleni patriotizmom, ljubavlju, humanošću, visokim moralom i vedrim duhom sa specifičnim vidom humora.“ (26)

Prof. dr Radomir Babić se bavio streljaštvom. Bio je doktor u Bokserskom savezu Srbije zajedno sa radiologom prim. dr Dušanom Mitrovićem, i neuropsihijatrom prof. dr Predragom Vidojkovićom.

Literatura

- Mitrović V, Babić S, Marjanović A, Ristić M. Prof. dr Radomir Babić (1932-2006) – radiolog i pesnik. *Acta Medica Medianae* 2016; 55(3): 92–6.
- Mitrović D. In memoriam – Radomir Babić (1932–2006). *Acta Medica Medianae* 2006; 4(44): 67.
- Janković MV, Milić SS, Kovačević SI, Ban JN, Jovanović VM. Bibliografski leksikon - Ko je ko u Srbiji ,95. Beograd: Izdavačko grafičko preduzeće Bibliofon; 1995.
- Milanović M. Biografski leksikon – Poznati srpski lekari. Beograd/Toronto; 2005.
- Višnjić M. Pola veka Medicinskog fakulteta Univerziteta u Nišu 1960–2010. Niš: Galaksija; 2010.
- Babić R. Rendgenološko ispitivanje koštano-zglobnih promena šaka i laktova radnika Mašinske industrije u Nišu, Fabrike pumpi Jastrebac u Nišu i rudara Rudnika mrkog uglja u Aleksincu, nastalih pri radu ručno vibrirajućim alatom. Doktorska disertacija. Skoplje; 1974.
- Babić R. Kompjuterizovana medicinska slika. Naučni podmladak 1982; 14(3–4): 123–30.
- Babić R. Nuklearno magnetska rezonancija. *Acta medica Medianae* 1983; 22(1): 121–4.
- Babić R. Mogućnosti primene NMR u medicini. Naučni podmladak 1983; 14 (1–2): 111–5.
- Lazić J, Šobić V, Čikarić S, Goldner B, Babić R, Ivković T i sar. Radiologija. Univerzitetski udžbenik Medicinskih fakulteta u Beogradu, Novom Sadu, Nišu, Prištini i Kragujevcu. Medicinska knjiga, Medicinska komuna; 1997.
- Strahinjić S: Nefrologija – principi i praksa. Udžbenik Medicinskog fakulteta u Nišu. Niš: Pelikan print; 2002.
- Babić RR, Babić S, Marjanović A. Osnovi magnetne rezonance. *Apollinem Medicum et Aesculapium* 2014; 1 (12): 45–51.
- Babić S, Ivanković N. Tehnike snimanja u magnetnoj rezonanci. Seminarski rad. Univerzitet Niš, Medicinski fakultet; 2013.
- Babić RR, Babić S, Marjanović A, Pavlović DM, Pavlović M, Stanković-Babić G. Magnetna rezonanca. *Materia Medica* 2014; 30(2): 1121–30.
- Strahinjić S. Prilozi istoriji zdravstvene kulture Srbije. Niš: Galaksija; 2011.
- Babić RR, Ninković Ž. Vibraciona osteoartropatija ruku rudara i metalaca uslovljena vibracijama ručnih aparata. *Ergonomija* 1982; 9(5).
- Babić R. Prilog poznavanju displazije kostiju. Zbornik radova Simpozijuma povodom jubileja 40. godine Dečje bolničke službe u Nišu. Niš, 1986: 67–90.
- Babić R. Dislokacija medijastinuma i plućna šara kao relevantni rendgenijagnozni simptom plućne patologije. XXV Pedijatrijski dani Niša, 1986.
- Babić R. Rendgenska slika rahitisa. *Rahitis danas*. Niš, 1985: 121–30.
- Babić MR, Babić R, Stanković G, Stanisavljević Č, Mitrović D, Strukturne i malformantne displazije kostiju na našem materijalu. Uvodno predavanje na sesiji Osteartikularna radiologija Drugog jugoslovenskog kongresa radiologa održanog od 7. do 10. maja 1997. g. u Vrnjačkoj Banji. Zbornik sažetaka. Vrnjačka Banja; 1997.
- Babić R, Stanković D, Jevremović D. Inhalaciona oštećenja pluća livaca Fabrike pumpi Jastrebac u Nišu. *Radiol Jugosl* 1978; 12: 27–30.
- Babić R, Marković D. Le retour sur les causes de l'application incomplete ILO U/C de la clasification internationale radiographique de la pneumoconiose. *Radiol Jugosl* 1982; 16: 287–90.
- Babić R, Babić RR, Stanković G. Vanishing lung. Zbornik radova XXVII pedijatrijskih dana Niša. Niš; 1988: 121–7.
- Babić R. Osnovi opšte i kliničke radiologije. Skripta. Niš: Predsedništvo Konferencije Saveza socijalističke omladine Medicinskog fakulteta – Niš; 1983.
- Narodne novine. Put do istine. 15. mart 1985.
- Babić R: 900 dana. Priština. 1993.

Zaključak

Prof. dr Radomir Babić (1. decembar 1932. g. selo Desimirovac, Kragujevac, Kraljevina Jugoslavija – 7. septembar 2006. g. Niš, R. Srbija) ostaće upamćen kao doajen i legenda srpske i jugoslovenske radiologije, radiolog dostojan uvažavanja, profesor Medicinskog fakulteta Univeziteta u Nišu, uzvišenog ponosa i morala, koji je uvek bio okrenut i nastojen mladom čoveku, naročito mladom lekaru i uvek na strani studenata i studentskih ideja Niša, Srbije i Jugoslavije, harizmatičkog karaktera i patriotskog ponosa. (1–4).

U radu autori su prikazali život i delo prof. dr Radomira Babića.